

Realistická literatúra

- modernizácia, priemyselná revolúcia
- pozitivizmus vo vede
- reálne zobrazenie reality
- zobrazenie každodenných postáv, situácií
- prevaha prózy
- sylabotonický veršový systém
- na Slovensku prevládajúci motív národa
- vnútorné monológy
- vševediaci, priamy rozprávač

Naturalizmus

- nedáva si servítku pred ústa
- detailné opisy aj škaredých vecí - choroby, zranenia, chudoba)

Krvavé sonety - P. O. Hviezdoslav

- reakcia na 1. svetovú vojnu
- zamýšľanie sa nad ľudskou existenciou, boj proti nespravodlivosti, rozhorčenie nad poklesom spoločnosti
- 4+4+6
- 1. časť → vykreslenie vojny, jej dopady, právo človeka a národa na slobodu
- 2. časť → vyvodenie zodpovednosti, nie je jednoznačná odpoveď (egoizmus jednotlivcov, skupín a národov), obžaloba buržoáznej spoločnosti, zaznávanie kresťanov (porušenie desatora), túžba po mieri

Ľapákovci - Božena Slančíková (Timrava)

- novela, dedinské prostredie
- medziľudské vzťahy v rodine
- pridržanie sa starých zvykov
- Iľa kráľovná - chce meniť veci, Pola (manžel) je nerozhodný/pomanlý/ľapák

- Anča Zmyja - mrzáčka, nikto ju nemá rád, závidí Iľe
- bez Iľi sa u Ťapákovcov nič nespraví
- Iľa odchádza, Paľo sa nevie rozhybať
- až keď Iľa odíde preč z dedniny Jano ide za ňou a postaví si nový dom, Iľa je šťastná

Neprebudený - Martin Kukučín

- psychologická poviedka
- postihnutý husár Ondráš - žije vo vlastnom svete
- otec Pijan - nevedel sa zmieriť s postihnutým synom - pokúsil sa ho zabiť
- stará sa oňho teta
- Zuzka Bežanovie mu doniesla obed a urobila si srandu, že si ho vezme, až keď bude kvitnúť nechtík, Ondráš to nepochopil
- chystá sa na svadbu
- v deň svadby ho teta zavrie do komory, z tej sa ale dostane až večer
- ľudia mu povedia, že si vzala iného keď neprišiel
- začne horieť stodola a Ondráš ide zachrániť húsky, spadne naňho strecha

Maco Mlieč - J. G. Tajovský

- dedinské prostredie
- neidealizované postavy
- Maco Mlieč pracuje u gazdu, ten ho využíva
- Maco ochorenie nemôže pracovať
- Maco žiada, nech ho aspoň pochová za peniaze, ktoré mu uschoval
- gazda ho po zmrti pochová

Keď báčik z Chochoľova umrie - Martin Kukučín

- Ondrej Tráva (Kupec), Aduš Domanický (zemepán)
- nomen omen - meno = charakteristika
- Aduš slúbi Ondrejovi seno
- keď si Ondrej poň príde, Aduš sa vyhovára, že zhnulo, nechce vrátiť zálohu (Keď báčik z Chochoľova umrie)

- Ondrejovi je poradené, nech si pýta topole zo záhrady, kde su pochovaný predkovia
- Aduš sa spamätá a peniaze vráti
- výsmech zemianstva
- vzostup mešťianstva

Statky zmätky - J. G. Tajovský

- Ľavčíkovci → chudobný, Palčíkovci → bohatý, bezdetný
- Palčíkovci ponechajú Majetok Ďurovi Ľavčíkovi a Zuzke Kamenickej, ak sa o nich postarajú
- Katka odchádza, lebo sa nechce o všetkých starať
- Ďuro si nasťahuje ku Palčíkovcom Betu
- Beta odchádza, lebo Palčíkovci nechcú prepísať majetok
- Kata si príde po veci, ale tie si už privlastnila Beta, všetci sa na seba hnevajú
- Na vianoce sa všetci idú ospravedlniť Kamenským

Mamka Pôstková - J. G. Tajovský

- žena trpitel'ka
- spláca dlh
- muž a syn - neradi pracujú, veľa pijú
- muž zomrie, syn sa ožení, odmieta prispievať na domácnosť
- syn odchádza na zárobok ale príde o všetko a zadíži aj mamku
- mamka postupne všetko predá, aby poctivo splatila dlh

Pani Rafiková

- staršia, malá, okrúhla dáma
- potrpí si na postavenie, panovačná
- intrigami chce zabezpečiť advokáta Berveníka pre svoju Milušku
- ten však stretáva dávnu lásku Malinovskú a aj navzdori Rafikovej intrigám si ju berie
- Mališa uteká s mladým mužom hovoriacim po francúzsky
- pani RAfiková sa nebojí o dcéru, ale o to čo ľudia povedia
- karikatúra malomešťianstva

Zločin a trest - F. M. Dostojevskij

- psychologický román
- Raskolnikov - rozkol
- vysokoškolský študent - nemá peniaze na vysokú školu
- považuje sa za antisociála
- zabije úžerníčku
  - zabíja princíp, nie človeka (úžerníčka je zlá)
  - dva typy ľudí silný a slabý, silný majú právo prekračovať etické normy bez trestu
- zabije aj jej sestru
- nevie sa vysporiadať so spáchaním chladnokrvnej vraždy aj napriek tomu, ako si ju ospravedlnil
- nakoniec sa priznáva a prijíma svoj trest

Anna Karenina - Lev Nikolajevič Tolstoj

- psychologický román
- láska k inému mužovi a vernosť
- milenci a milenkine boli bežné v danej spoločnosti
- Anna s Vronským odchádza do Talianska, no jej syn ostáva v Petrohrade
- Vronský Annu opúšťa, lebo sa mu nepáči strata postavenia
- Anna sa vracia do Petrohradu
- nezvláda pokriteckosť spoločnosti, ktorá ju odsudzuje lebo
  - mala s milencom dieťa
  - na verejnosti sa k nemu priznala
  - opustila manžela
- Anna pácha samovraždu a skáče pod vlak

Otec Goriot

- rozsiahli epický román
- mal dve dcéry, ktoré slepo miloval
- zabezpečil im bohaté vená, aby sa mohli vydať za boháčov
- kým im Goriot dával peniaze, stále ho navštevovali, no potom sa k nemu nepriznávali
- Goriot skončí na najvrchnejšom poschodí penziónu, stretáva Rastignaca študenta

- Rastignac sa spriatelí s otcom Goriotom a začne sa stretávať s Delphinou, čím sa dostáva do vyššej spoločnosti
- na smrtelnej posteli si Goriot uvedomuje, že bol hlúpy
- Anastázia za ním ešte prišla a ospravedlnila sa
- na pohreb prišiel len Rastignac a rozhodol sa ísť proti parížskej spoločnosti